

Tvårvillkor för Miljö - Biologisk mångfald

Helene Lindahl
Naturvårdsverket

Skypekurs den 20 sep 2017

Upplägg

- De aktuella direktivens syfte och innehåll
- Natura 2000
- Artiklarna som utgör verksamhetskrav
- Verksamhetskraven enligt direktiven
- Vad innebär dessa?
- Kontrollinstruktioner
- Norm om lägsta hävdnivå för landskap
- Kontrollinstruktion

Naturvårdsdirektiven

Syfte: bidra till att säkerställa bevarandet av biologisk mångfald inom EU

EU:s genomförande av olika konventioner; CBD, Bern och grunden i EU:s naturvårdspolitik

Gynnsam bevarandestatus – ett viktigt begrepp

Direktiven är genomförda i svensk lag främst;

- Miljöbalken (1998:808); artskyddsförordningen (2007:845) och områdesskyddsförordning (1998:1252)
- Jaktförordningen (1987:905) samt fiskelagstiftningen

Fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet

- Båda innehåller områdesskydd och artskydd
- Natura 2000 – särskilt utpekade områden
- Artskyddet - gäller överallt
- Ett tudelat system med gemensamt syfte – en gynnsam bevarandestatus

N 2000 = arter markerade B i bilaga 1 AF

För närvarande utgör inte artskyddet tvärvillkor

Natura 2000

- Ett ekologisk nätverk av skyddade områden i EU
- Först fågelområden – fågeldirektivet (SPA)
- Sedan andra arter och livsmiljöer – art- och habitatdirektivet (SCI/SAC)
- Grön infrastruktur
- Säkra biologisk mångfald men inte exkludera människor

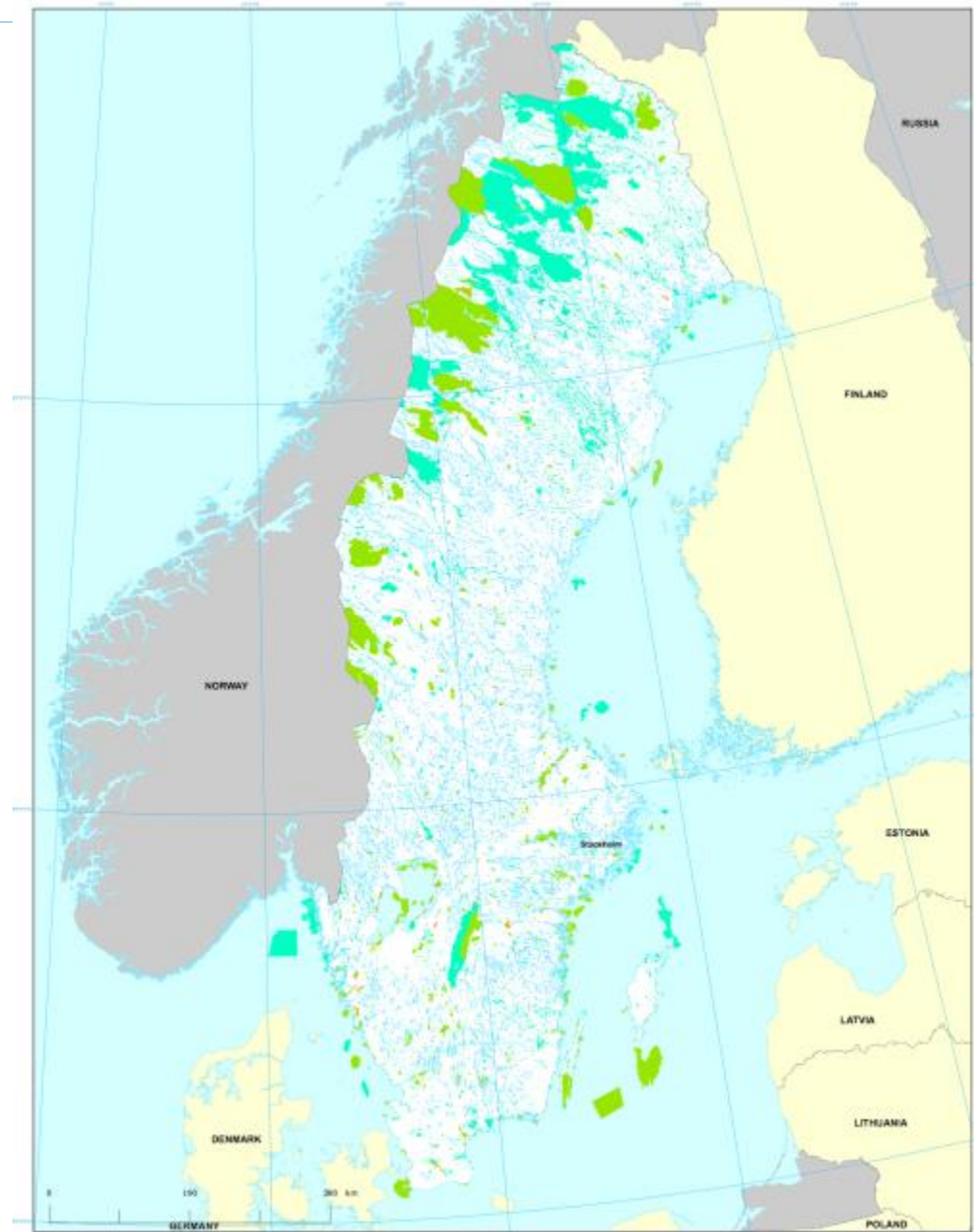
Mellan 8-38 % av landarealen i medlemsländerna samt marina områden

Natura 2000

Sverige

(t.o.m. dec 2014)

- 14 % av landytan
- ca 6 % av havsytan
- 4072 Natura 2000-områden
- Yta till havs förväntas öka

Natura 2000 - Sites and Natura Directives Database

Legend:

- Orange: Special Conservation Areas (SCAs)
- Green: Natura 2000 sites (SCAs and SACs)
- Blue: Sites in the process of being proposed or designated under the Directive

Artiklarna som utgör tvärvillkor

- Fågeldirektivet (2009/147/EC): 3.1, 3.2b, 4.1, 4.2 och 4.4 (art 6.2-6.4)
 - Skydda och sköta områden för fåglar generellt
 - Peka ut särskilda skyddsområden (=SPA) samt skydda och sköta dessa
 - Natura 2000-tillståndsprovning och förhindra försämringar och störningar
- Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG): 6.1 och 6.2
 - Genomföra nödvändiga bevarandeåtgärder i särskilda bevarandeområden (=SCI/SAC)
 - Förhindra försämringar och störningar i dessa

Fågel 1

- Krav på Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap 28 a miljöbalken om betydande påverkan på miljön i ett Natura 2000-område (SPA)

(NV:s vägledning om tillståndsprövningen

- <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/0100/91-620-0131-0/>
- [http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2016/Remiss-av-uppdaterad-handbok-om-Natura-2000-i-Sverige/ \)](http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2016/Remiss-av-uppdaterad-handbok-om-Natura-2000-i-Sverige/)

När krävs tillstånd enligt 7 kap 28 a § MB

- ”på ett betydande kan påverka miljön”
 - Kan; riskbedömning, försiktighetsprincipen
 - Miljön; naturmiljön
 - Betydande sätt;

En bedömning av en åtgärd typiskt sett, ej positiva åtgärder

Vid osäkerhet bör prövning ske

Bevarandeplaner ger stöd för bedömningen (sök på den aktuella länsstyrelsens web: Naturvård/Natura 2000)

När och vad kräver tillstånd

- "likely" (art 6.3 hd) Om troligt/risk, försiktighetsprincipen, dvs. om det inte kan uteslutas, baserat på objektiv information.. Waddenzee C-127/02
- Beror på områdets känslighet , karaktären and specifika miljöförutsättningar
- T ex vindkraftsverk, vattenkraftverk, ny väg, avverkning av skog, täkt, bebyggelse utanför tomt, muddring, dumpning, buller/kvävenedfall från ökad trafik.. även nydikning, plöjning/insådd av naturbetesmark eller slätteräng, utsläpp av förorenat vatten
- Nära "väsentligt ändra naturmiljön" 12:6 MB

Tillståndplikt för åtgärd utanför ett Natura 2000-område

- Prövning avser påverkan i området även om utifrån prop 2000/01:111, C-98/03 Tyskland
- Oftast ingen buffertzon så åtgärder utanför kan påverka innanför
- Vanligt att ett N2000-område ensamt inte kan klara gybs utan grön infrastruktur och satellitområden kan behövas, även utökningar och restaureringar
- Stöd bör då finnas i bevarandeplanen

Undantag från tillståndsplikten

- Pågående verksamheter övergångsbest.MB

Tillsyn om den ändå kan innebära störning/skada! Art 6.2

- Åtgärder som direkt hänger samman med/nödvändiga för skötsel/förvaltningen av Natura 2000-området
 - åtgärder för att bevara/sköta N2000 som är en del i att uppnå eller återställa en gynnsam bevarandestatusallmänna råd till 7 kap 28 a §, 2 st, Naturvårdsverket

Bevarandeplanen

- Utgör länsstyrelsen bedömning av nödvändiga bevarandeåtgärder etc
- En för varje N2000-område, på Ist web
- Stöd för bedömningar angående tillstånd

- Beskrivningen av hotbild

Ex kan vara att plöja en naturbetesmark, slå ängsmark tidigt, påverka vattendrag

Även stöd från art- och naturtypsvisa vägledning

(<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/>)

Kontrollinstruktion

- Har lantbrukaren genomfört åtgärder i eller i anslutning till ett N2000-område som kan kräva tillstånd? T ex åtgärder angivna som hot i bevarandeplanen genomförts utan tillstånd?

- Länsstyrelsen, VIC-natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

- Har tillstånd sökts för jordbruksmarken, beviljats? Villkor?
- Har åtgärden genomförts enligt tillståndet?

Fågel 2

- Lantbrukaren ska ha genomfört sin verksamhet på ett sätt som förebygger betydande störningar på fåglar och försämringar av deras livsmiljöer i Natura 2000-området (SPA)

Vad krävs?

- Medlemsländerna är skyldiga att förhindra betydande störningar av fågelarterna och försämringar av deras livsmiljöer i Natura 2000-områdena (SPA)
- Betydande störning innebär inte varje störning utan sådana störningar som kan påverka artens bevarandestatus
- Sker via hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken

Kontrollinstruktion

- Uppfylls kunskapskravet? T ex om bevarandeplanen
- Följs försiktighetsprincipen? T ex om osäkerhet kontakta länsstyrelsen
- Uppfylls produktvalsprincipen? T ex välja minst farliga produkter
- Uppfylls lokaliseringsprincipen? T ex att lämpligaste platsen används för störande verksamheter

Fågel 3

- Lantbrukaren ska genomföra sin jordbruksverksamhet så att skydd, skötsel och restaurering av skyddade områden för fåglar inte motverkas utan bevarandemålen nås

Vad innebär detta?

- Gäller för alla skyddade områden för fåglar, dvs i och utanför Natura 2000-områden
- Naturresevat, fågelskyddsområde, biotopskyddsområde, nationalpark

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

- I besluten framgår föreskrifter och vilka bevarandeåtgärder i form av skötsel och restaurering som planeras (på Ist web Naturvård/skydd av natur)
- Det kan finnas särskilda skötselavtal med lantbrukaren

Kontrollinstruktion

- Genomför lantbrukaren sin verksamhet på ett sådant sätt att hen inte bryter mot föreskrifterna i det skyddade området?
- Har lantbrukaren sökt dispens/tillstånd för åtgärder som kräver det och har det i så fall beviljats?
- Har villkor i sådana beslut följts?

Habitat 1

- Lantbrukaren ska ha genomfört sin verksamhet på ett sätt som förebygger betydande störningar på skyddade arter och försämringar av deras livsmiljöer i Natura 2000-området (SCI/SAC)

Vad krävs?

- Medlemsländerna är skyldiga att förhindra betydande störningar av fågelarterna och försämringar av deras livsmiljöer i Natura 2000-områdena (SPA)
- Betydande störning innebär inte varje störning utan sådana störningar som kan påverka artens bevarandestatus
- Sker via hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken

Kontrollinstruktion

- Uppfylls kunskapskravet? T ex om bevarandeplanen
- Följs försiktighetsprincipen? T ex om osäkerhet kontakta länsstyrelsen
- Uppfylls produktvalsprincipen? T ex välja minst farliga produkter
- Uppfylls lokaliseringsprincipen? T ex att lämpligaste platsen används för störande verksamheter

Habitat 2

- Lantbrukaren ska genomföra sin jordbruksverksamhet så att skydd, skötsel och restaurering av skyddade områden i Natura 2000-områden (SCI/SAC) inte motverkas utan bevarandemålen nås

Vad innebär detta?

- Gäller endast områdesskydd i Natura 2000-områden (SCI/SAC)
- Naturresevat, djur- växtskyddsområden, biotopskyddsområde, nationalpark
- I besluten framgår föreskrifter och vilka bevarandeåtgärder i form av skötsel och restaurering som planeras
- Det kan finnas särskilda skötselavtal med lantbrukaren

Kontrollinstruktion

- Genomför lantbrukaren sin verksamhet på ett sådant sätt att hen inte bryter mot föreskrifterna i det skyddade området?
- Har lantbrukaren sökt dispens/tillstånd för åtgärder som kräver det och har det i så fall beviljats?
- Har villkor i sådana beslut följts?

Norm om skydd av fåglars bon och ägg i jordbrukslandskapet

- I fråga om solitära träd ska artskyddsförordningens artskyddsregler i 4 § gälla för alla fåglar (fågeldirektivet)

4 § artskyddsförordningen (2007:845)

Förbjud att utan dispens

- Döda om avsiktligt, räcker att man är medveten om konsekvenserna, måste ej vilja döda
- Störning, om avsiktlig och om den kan påverka artens bevarandestatus negativt
- Avsiktligt skada eller förstöra bon
- Skada eller förstöra fåglars livsmiljöer

Gäller alla fåglar dock vissa prioriteras..

<http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/0100/978-91-620-0160-5/>

Kontrollinstruktion

Norm: Ej tillåtet att klippa/beskära solitärträd under vilda fåglars häckningstid dvs 1 april- 15 aug

- Undersök om detta skett, eller om dispens finns och villkor för denna följs.
- För areella näringar normalt inte påverkan på enskilda individer utan sådant som kan påverka artens status..
- Se även definition av solitärträd.

OBS undantag för tillåten jakt enligt jaktförordningen.

Tack för uppmärksamheten!